

22.8.2023

Vammaisneuvosto 22.8.2023 § 35

Vammaisneuvoston kannanotto Eloisan palvelutuotantosuunnitelmaan

Muodostettujen hyvinvointialueiden tavoitteet ovat erittäin kannatettavia.

”Tavoitteena on turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut hyvinvointialueella asuville, parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta, kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja ja hillitä kustannusten kasvua.”

Lähde STM

”Peruspalveluja kehitetään Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystyö -ohjelmassa. Ohjelman tarkoituksena on perustaa Suomeen laaja-alaisia sosiaali- ja terveystyökeskuksia, joista ihminen saa tarvitsemansa avun yhden yhteydenoton kautta. Palveluja kehitetään ja sovitetaan yhteen katkeamattomiksi palveluketjuiksi ja kokonaisuuksiksi. Sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset ohjaavat ihmisen sellaisiin palveluihin, joista hän saa tarvitsemansa yksilöllisen avun oikea-aikaisesti.” Lähde sote-uudistus sivut

Strategian linjaukset ovat oikeita ja kannatettavia. Strategiassa on huomioitava, että Eloisan ja opetustoimen yhteistyön tulee olla saumatonta. Opetuksen järjestämiseen eikä oppilashuollon palveluihin saa muodostua rajapintaa kuntien ja Eloisan välille.

Vammaisneuvoston näkemyksen mukaan **palvelujen saatavuuteen, saavutettavuuteen ja esteettömyyteen** tulee kiinnittää erityistä huomiota. Etäisyydet maakunnan vesistöisyyden vuoksi ovat pitkiä eikä julkista liikennettä juurikaan ole. Erityisesti liikuntarajoitteisen ja toimintaesteisen henkilön näkökulmasta palveluiden tasapuolisuus ja saavutettavuus ovat erityisen tärkeitä.

Edellytämme nykyisen palveluverkon ylläpitämistä ja kehittämistä. Perustason palveluihin pääseminen oikea-aikaisesti ja ongelmien alkuvaiheessa ovat hoidon onnistumisen ja kustannustehokkuuden kannalta keskeisiä. Lähisoteasemat ovat toimiva ja tehokas toimintamalli. Lähipalveluilla ja lähikuntoutusosastoilla on huomattava vaikutus potilaan (asiakkaan) turvallisuudentunteen syntymiseen ja myös läheisten vierailumahdollisuuksiin. Tutussa ympäristössä fyysinen, henkinen ja sosiaalinen hyvinvointi edistävät kokonaisvaltaista kuntoutumista. Lähisoteasemilla on suuri merkitys hoitotarvikkeiden jakelupisteinä asiakasturvallisuuden ja ekologisuudenkin näkökulmasta.

Keskeistä on huomata, että nimenomaan erityisryhmät tarvitsevat **yksilöllistä palvelua**.

Vammaisneuvoston eri taustayhdistysten ja –järjestöjen näkökulmasta saumattomat palveluketjut ja kokonaisvaltainen asioiden hoito yhdellä yhteydenotolla ovat korostetun tärkeitä. Yhteen sovitetuilla palvelukokonaisuuksilla on vammaisen henkilön perusoikeuksien toteutumisen kannalta keskeinen merkitys. Vammaisneuvosto on huolissaan palvelutuotantosuunnitelmassa esitettyjen säästötavoitteiden vaikutuksista vammaisten henkilöiden tarvitsemiin palveluihin. Vammaisneuvosto edellyttää Vaalijalan osaamis- ja tukikeskuksen erityisosaamisen ylläpitämistä ja kehittämistä.

22.8.2023

Vammaisneuvosto 22.8.2023 § 35

Suunniteltu digipalveluiden lisääminen voi olla edistysaskel: videopuhelun tms. etäyhteyden avulla voidaan käydä tehokasta ja luottamuksellista keskustelua sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisen kanssa.

Digipalveluiden saavutettavuudesta tulee huolehtia erityisesti aistivammaisten ja kehitysvammaisten käyttäjien näkökulmasta. Läheisen ja/tai avustajan kanssa tehtävä kirjautuminen ja toisen puolesta asiointi ovat keskeisiä kehittämiskohteita myös lainsäädännön osalta.

Kustannustehokkuuden parantamiseksi ehdotamme tilojen käytön tehostamista. Tilat voisivat olla eri palveluntuottajien yhteiskäytössä, jolloin rakennettu palveluympäristö hyödyntää sekä julkista että yksityistä palvelutuotantoa.

Palveluista tulee tiedottaa selkeästi ja useissa eri kanavissa. Hyvinvointiasemien ja -keskusten palvelunumeroiden vastaamisaikaa tulee nopeuttaa ja takaisinsoittopalvelua kehittää edelleen. Toimiva asiakasohjaus on myös kustannustehokasta!